

# FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,  
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . . . 6 korona  
Félévre . . . . . 3 korona  
Negyedévre 1 korona 50 fillér  
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:  
**SZILASSY ZOLTÁN**  
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**BUDAPEST,**  
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

## Fadrusz János †.

1858—1903.

Nagy veszteség érte a magyar művészetet, szomorú fájdalom szorította össze a magyar nemzet szívét, mikor *Fadrusz* János váratlanul érkező halálhíre elterjedt. Ismét kevesebb egy szellemóriással, aki a nemzetnek oltárokat teremtett, mert hiszen minden alkotása egy bucsuhely a magyarnak. A kolozsvári *Mátyás-szobor*, a pozsonyi *Mária Terézia-szobor*, a zilahi *Weselényi-szobor*, meg az ősi rovásírással díszített *pogány- emlék*, ezek szent ereklyéi, igaz kincsei a nemzetnek és aki ezeket nekünk adta, akitől még sok nagy és magyar nemzeti alkotást vártunk, élete delén elhalt.

Igaz részvétellel, őszinte fájdalommal járul ravatalához az egész ország. Alkotásait, nemzeti oltárainkat gyászba borították, koporsóját babér- és virágerdő halmozá és folyt a fájdalom könnye minden szemből a temetésénél. A lakatos-inasból felvergődött igaz magyar művészt gyászolja a nemzet, siratja a magyar művészet.

*Fadrusz* János Pozsonyban született 1858 szeptember 2-án. Atyja, *Fadrusz* János egyszerű majoros ember volt, aki szűkös viszonyok között tartotta fenn nagyszámu családját. Őt gyermeke volt, két leány és



Fadrusz János †.

A kolozsvári *Mátyás király*-, a zilahi *Weselényi*-, a kisbéri *Wenckheim Béla*-, a királyhágón a *pogány- emlék* mind remekei. Halála előtt a *Tisza Lajos gróf*- és a pozsonyi *Petőfi-szobron* dolgozott. Legnagyobb veszteségünk, hogy az *Erzsébet-királyné-szobrot* nem *Fadrusz* készíté el, mert tőle igazi magyar érzelmet kifejező alkotást és nemesak szobrot kaptunk volna.

három fiu, ez utóbbiak között János a legidősebb. Elemi iskoláinak végeztével lakatosinasnak adták Feitzelmajer Károly pozsonyi lakatosmesterhez, a hol kitanult s egy finoman vert kapudiszszel remekelt is. Lelkében fölébredtek a művészi pálya ábrándképei s a szerencsés véletlen folytán Zay-Ugróczra került a fafaragóiskolába, a hol négy évig dolgozott, a mig be nem sorozták katonának. Katonáskodásának elvégzése után Pozsonyba tért vissza, a hol fafaragványáiból tartotta fenn magát.

Majd ösztöndíjjal egy bécsi szobrászhoz ment és ugyanott az akadémiát végezte.

Csak 1897-ben a pozsonyi *Mária Terézia* szoborral emelkedett országos hírűvé.

Attól kezdve szakadatlanul alkotta nagy műveit.

### A Mauthner-féle vető-gabnák a legbővebb terméseket adják!

Mauthner-féle kolostor-rozs.

Mauthner-féle király-rozs.

Mauthner-féle vörösarna őszi búza.



Mauthner-féle Squarehead tarbúza.

Mauthner-féle kaukázusi búza.

Mauthner-féle Czár-búza.

Mindezen speciális és más gabna-fajták bővebben le vannak írva Mauthner őszi árjegyzékében, melyet az érdeklődőknek kívánatra ingyen és bérmentve megküld:

**MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedése, BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 33. sz. VI. ker., Andrassy-ut 23. szám.**

### Rákóczy hamvainál.

Ez az esztendő a nagy időkre való visszaemlékezés esztendeje volt. Ebben az évben ünnepeltük Deák Ferencz, a haza bölése, születésének századik évfordulóját és most ünnepeltük dicsőséges, nagy fejedelmünk, II. Rákóczy Ferencz szabadságharczának kétszáz éves évfordulóját. Az ünnepségek sorozatát megkezdte Kassa, Rákóczy városa, ahol először harsant meg a kurucz tárogató s ahol azután legtovább zokogott a száműzetésbe bujdosott szabadsághős fejedelem után:

Hideg szél fuj Késmárk felett,  
Édes hazám, isten veled!

A budapesti Rákóczy-ünnepekről már megemlékeztünk. De azóta megdobban az ország más részeiben is a hazafiak lelke a nagy idők emlékezetére. Minden vármegyében, városban, sőt a községekben is megemlékeznek azokról a szép időkről, mikor a kurucz kardok villogásai elől véres fejjel futott a labancz, a német. A Dunántul: a Balaton mellett az idén csak béri Balogh Ádámnak, a nagy fejedelem vitéz brigadérosának nótáját húzta a cigány:

Lajtha vize nem fiszta,  
Pejkó lovam meguszszta,  
Bécsét, ha megsétálja  
Császár azt megsajnálja.

A kétszáz éves nagy szabadságharcznak emlékezete arra készítetett vagy kétszáz magyar embert, hogy elzarándokoljon e haza legdicsőségesebb hősenek, II. Rákóczy Ferencznek sírjához. Rákóczy tudvalevőleg Rodostóban töltötte száműzetése napjait. Többen kísérték ki, elsoradásának szomorú helyére, magyarjai, akikkel együtt hallgatta a tenger morajlását. Rodostót a török szultán adta pihenőhelyül Rákóczyinak, aki mint később negyvennyolczban is, védelmezője volt a bujdosó magyar szabadságharczosoknak. Rodostóban egymásután haltak el Rákóczy hívei. Először édes anyja, Zrinyi Ilona, aki második házasságban a kurucz királynak, Tököly Imrének hitvese volt. Eltemették a konstantinápolyi galatai templom sírboltozatába. Mikor II. Rákóczy Ferenczet is az örök világba szőlította az uristen, akkor az ő tetemeit is odavitték az édesanyja porló esontja mellé. Galata, a török fővárosnak egyik külvárosa s a templomot, hol Rákóczy hamvait kegyes szerzetesek őrzik, Benoit-egyháznak nevezik. Báró Nyáry főrendiházi háznagy és Desseffy Arisztid képviselőházi titkár vezetése mellett itt keresték fel a szent hamvakat a zarándokló magyarok. A sírfölötti oltárnál Vosinszky Mór apátplebános mondta

el a gyászmisét, mire az idegen földön fájó zokogás közt, régi dicsőségünk síralma mellett kétszáz magyar ajkról zendült fel az ének:

Hazádnak rendületlenül  
Légy hive, oh magyar.  
Bölcsöd ez, s majdan sírod is,  
Mely ápol s eltakar.  
A nagy világon e kívül  
Ninesen számodra hely.  
Áldjon vagy verjen sors keze,  
Itt éljed, halnod kell.

A magyar kirándulók azután elzarándokoltak Rodostóba is és könnyeik harmatával öntözték meg a helyet, ahol egykor Rákóczy álmodott a talán valaha visszatérő magyar szabadságról. Fölkeresték Tököly Imre sírját is Kis-Azsiában, melyet nem borít már a kegyeletes kezek elültetett virága.

A török szultán nagy vendégszeretettel fogadta a magyar zarándokokat. Meghívta őket palotájába, megmutatta nekik kincsesházát s a zarándokok vezetőit érdemjelekkel tüntette ki. A törökök is nagy szeretettel fogadták a magyar testvéreket, akik közülük a honszeretet sírboltozatához jöttek imádkozni. A konstantinápolyi zarándoklat bizonyosága annak, hogy még ma sem szakadt ki lelkünkől a kegyelet nagyjaink iránt. És ez bizalmat ad a jövőre. Mert igaz az, hogy az a nemzet nem vesz el soha, aki nagy férfiai emlékezetét tiszteletben tartja.

### Az ország dolga.

A héten nagy fordulat történt az ország dolgában. Lukács László addig járt Bécsben a felséges urnál, hogy adjon meg valamit a nemzeti követelményekből, a magyar vezényletet a magyar ezredeknek, hogy ezt nem adta meg, hanem kiküldte gróf Tisza Istvánt miniszterelnöknek, hogy csináljon kormányt és csináljon rendet. Gróf Tisza István tudvalevőleg fia Tisza Kálmánnak, aki tizenöt évig volt miniszterelnöke Magyarországnak s a kinek kormányzatára most is háborzongással gondol a magyar. Tisza Kálmán nem volt gróf, de a fiát úgy csinálta azzá, hogy először testvérét, Tisza Lajost nevezette ki gróffá, aki aztán örökbe fogadta Tisza Kálmán gyermekeit. Így tehát Tisza István nem a saját érdemeiért kapta a grófi titulust, hanem mert atyja miniszterelnök, nagybátyja pedig az árvízzel elborított Szegednek újra építője volt. Gróf Tisza István miniszterelnöki kiküldetésének senki sem örült az országban. Rideg, fagyos ember s hozzá még a legutóbbi időben mindig azon dolgozott Bécsben, hogy a magyar katonai követeléseket ne adják meg a magyar nemzetnek. Az utóbbi időben azonban még is gondolt egyet s bizonyos nemzeti követelések dolgába bele ment. De csak olyan se hus, se hal, se meleg, se hideg módon. Erre aztán azt mondták Bécsben.

A legjobb minőségű **háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb áron** a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

**„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez**  
**BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.**

— Ez a mi emberünk. Az apja is tizenöt évig szolgálta a császárt, ez is szolgálni fogja! És kiküldték Magyarországra miniszterelnöknek. Tisza István pedig azzal jött, hogy békességet teremt a magyar országgyűlésen, ha lehet szépszerivel, ha nem lehet szétosztatja a képviselőházat és csinál új választásokat, úgy amint egykor az édesapja csinálta a szolgabírákkal, a csendőrség és katonaság igénybevételével. Aligha nemsokára képviselőválasztás nem lesz tehát Magyarországon. Csapaverik a hordókat és szól a kortesnóta:

Sárga levél van a fákon,  
Követjelölt tizenhárom:  
Azt választom ki magamnak,  
Aki jót hoz a magyarnak.

Főntebb megemlítettük, hogy Tisza István miniszterelnökségét nem valami nagy örömmel fogadta az ország. Hanem annál nagyobb örömmel fogadta a kormánypart egy része. Azok tudniillik, akik most nagy hivatalokat várnak gróf Tisza Istvántól. Ezek fogadták hétfőn este nagy lelkesedéssel a szabadelvű pártkörben. Ezt a fogadtatást így írja meg egyik előkelő politikai napilap:

Az „Ő jön“ jelszó megtette hatását és a szabadelvű pártkör hétfőn már a kora délutáni órákban megtelt látogatókkal, akik között vegyesen voltak bel- és kültagok és hírlapírók. A terem minden zugában élénken vitatkoztak és izgatott várakozással tekintettek a nap hőse, Tisza István gróf érkezése elé, akiről mindenki tudta, hogy a hét órai gyorsvonattal érkezve Budapestre, az indóházból egyenesen a pártkörbe fog hajtatni. Aki csak számot tesz a szabadelvű pártban és a politikában — néhány kiváló, nevesebb ember kivételével — az mind megjelent.

A kilenczes bizottság tagjai közül megjelent Széll, Andrássy, Hódosy, Bolgár, Josipovich, Hieronymi és Münnich, csak gróf Apponyi Albert hiányzott, aki azonban családi okokból volt kénytelen távolmaradni. A volt kormány tagjai közül senki sem jött el a körbe, de ők, Lukács László kivételével, már néhány hét óta nem is voltak fenn a pártkörben.

Az izgatottság fokról-fokra nőtt, míg végre hét óra tizenhét perczkor bekövetkezett a várva várt történelmi pillanat.

A régi lovag tornajátékok képe ujult meg, midőn a ruhatárból a nagyterembe vezető két üveges csapó ajtó feltárult és Saezsellár György, bár nem a lovajátékok korhű jelmezében, de az ünnepi dísznek megfelelő egyszerű fekete ruhában berohant és harsány hangon jelentette:

— Itt van Tisza!

Tényleg Tisza István jelent meg a küszöbön. E perczben kétszáz torokból tört ki az „Éljen“ és a párt ősz elnöke, báró Podmaniczky Frigyes Ábrahámként ölelte keblére Tiszát.

— Isten hozott, édes Pistám — mondta könnyezve

az öreg ur és kétszer megesókolta az új vezért. Erre a jelenetre újból kitört az éljenzés, a mely pár perczig tartott és idősebb párttagok állítása szerint ily viharos üdvözléssel egy új gazdát sem üdvözölt még eddig soha a szabadelvű párt.

Tisza István mélyen meghatva állott a terem közepén az öt hirtelen körülfogó tömeg között és idegesen járatta szemét a lelkes híveken.

Egy igen szellemes, előkelő tagja a pártnak, a ki csendes szemlélője volt a jelenetnek, azt körülbelül így jellemezte:

— Reám e kép azt a benyomást tette, hogy az elhangzott éljenzés nem annyira a lelkesedést és ragaszkodást akarta az új vezér iránt kifejezni, mint inkább hasonlított a munkanélküliek télviz idejében tartani szokott tüntetéséhez, a mikor száz meg száz torok esdve kiáltja:

— Kenyeret a népek!

Tisza István ideges mosolygása pedig olyan volt, mintha azt akarta volna mondani:

— Uraim, ennyi embernek nem tudok kenyeret adni.

Gróf Tisza István miniszterelnöksége azonban alighanem megint csak délibáb lesz. A volt nemzeti-pártiak gróf Apponyi Alberttel élükön kivonulnak a szabadelvű pártból. De kivonulnak valószínűleg az agráriusok, mert gróf Tisza sohasem küzdött a földmivelés, hanem csak a nagy bankok érdekeiért. Azért mondják most a politikusok az ő miniszterségére is:

— Adtál uram esőt, de nincs köszönet benne.

#### A diploma.



Doktor: Tudja András gazda, én diplomás ember vagyok ám!

András gazda: A mikor eladtam a Bimbót, hát én is váltottam papír-diplomát a Bimbónak.

Doktor: Kicsoda az a Bimbó?

András gazda: Ökör!!...

==== Még őszi szállításra ====

## legelsőrendű thomas-salakot

18—20% összfoszforsavtartalommal (80% citratban oldható) legalább 75% porfinomság szavatolásával **felette előnyös ár mellett** ajánl a

**Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.**

### A kikötést eltörölték.

Aki katona volt, tudja mi a kikötés és guzsbakötés. A legsötétebb középkori kinzásokból maradt ránk s mindeztideig alkalmazásban volt a hadseregben. A polgári törvények a büntetéseknél rég megszüntették már hazánkban az e fajta kinzásokat, csupán a katonáék nem akartak róla tudni. Végre azonban úgy látszik, fujdogálni kezd a nemesebb érzések szellője a hadügyi vezetőség körében is. Erre vall legalább a kikötés és guzsbakötés eltörlésének ténye, melyet az alábbi félhivatalos közlemény ad hirül:

*Bécs, okt. 27.* Egy a közös hadsereg Rendeleti Közlönyében foglalt legmagasabb elhatározás *november 15-étől fogva megszünteti a kikötést és guzsbakötést, mint önálló büntetést és ugyis mint súlyosbító fegyelmi büntetést közönségesen béke idejére. Nevezett büntetések különben való végrehajtására nézve szabályokat állapítottak meg, melyek szerint különösen kötelességé tételik, hogy a büntetés végrehajtása ne történhessék az egészséget veszélyeztető módon.*

Tehát még három hétig kinezhatják a tiszt urak a szegény közlegényt a kikötés és guzsbakötéssel. Kár volt ezt a keserves három hetet is adni neki. Miért nem törölték el egyszerre? Talán hogy módjuk legyen elbucszuzni tőle a tiszt uraknak egy pár kinzás foganatosításával.

Magyar fiuk, november 15-ike örömnappal nektek. Egy hóhérsággal kevesebb a szenvedésetek.

### Beteg szeretne lenni.



— Nagymama, van-e olyan betegség, amelyet ezukorral gyógyítanak.

— Van bizony, Pistuka.

— Oh, hogy szeretnék olyan beteg lenni!...



### A tél kezdetén.

Lassan-lassan beköszöntenek a zuzmarás idők, a gazdaember beszorul a meleg szobába, a kintlevő munkák mindinkább kevesbednek. Eljött a pihenő.

Réges-régi bevett szokás nálunk, hogy a gazda a téli hónapokat amolyan »szent heverd el« időknek tudja s amugy istenigazában be is tartja. A korcsma nap-nap után telve van, bor és pipaszó mellett vitatják meg gazduraimék a haza sorsát.

Helyes-e vajjon ez?

Nem felelünk rá, a józanság diktálja a feleletet. Télen is felvirrad az Isten napja, télen át is kell *enni*. A példaszó szerint pedig, aki nem *dolgozik*, annak nem dukál ki az étel úgy nyáron, mint télen. A télen át való heverésnek tehát nincs semmi jogsultsága.

De hát mit csináljak? — mondja erre akárhány gazda. A szántást elvégeztem, nagyrészt a vetést is. Kapálni, ültetni vagy más mezei munkát végezni nem lehet.

Igaz-igaz, de hát más, a földmivesnek való munka nem akad már a föld kerektségén?

Tessék hozzájárulni a *háziipari* foglalkozáshoz. Ez a mondásunk azonban nem egyes embereknek szól — hanem egész falvaknak. Mert a háziipari munka úgy hasznalhajtó igazán, ha azt nem egyes emberek elszórtan folytatják, de többen, szervezeten, szövetkezetekbe tömörülve, amikor is a szövetkezet gondoskodik a készítmények értékesítéséről.

Folyton panaszkodunk, hogy a gazdálkodás nem hajt hasznot. Ennek nagyrészt a mi élehetlenségünk az oka. Lám, az olasz, ha bearatta a búzáját, rizskását vagy kölesét, a kicsépelet szalmát felfonja télen át szalmakalapnak, a czirokból pedig seprőt köt. Felhozhatnám példának a délfranciaországi vagy a cseh gazdát, aki télen át a földjét szegélyző fűzfából kosarat köt s pénzel belőle többet, mint a földjén termett búzából.

Igy kellene nálunk is lenni.

De, a mint mondtam is, egyes emberek munkája e téren keveset ér. Szervezkedni kell, többeknek összeállni, mert a háziipari készítményeknek akkor van értéke, ha nagyban állítják elő.

Vegyük a dolgot a már meglévő hitel vagy fogyasztási szövetkezetek a kezökbe, alakítsanak a saját kebelükben háziipari osztályt, a mely kezébe veszi az értékesítést. Ott pedig, ahol még háziipari ismeretekhez értő ember nincs, iparkodjanak a gazdasági egyesületek utján arra kérni a földmivelési minisztert, hogy rendezzen a községben háziipari tanfolyamot.

Egyébiránt ma már alig van tanító, aki ne értene hozzá. Egy kis jóakarattal a falu egész népe megtanulhatja a kosár-, seprü-, kefekészítést, fafaragást, sásfonást.

A földmivesgazda jóléte függ azon, hogy ezeket az ismereteket elsajátítsa s az elmondottak szerint munkához álljon.

Ez a jó tanácsunk a tél kezdetére.

**Az ideai bor és a gazdák.** Az idén mennyiségre és minőségre is meglehetősen szőlőtermés volt; a kedvező szeptemberi időjárás eléggé megérlelte a szőlőt. A must ára azonban a szervezetlen eladás következtében nyomott. A paksi 6000 holdat kitevő szőlőterületeken is befejezték a szüretet. A tavalyihoz képest 10 koronával csökkent a czefrének hektoliterenként az ára. Hogy ily aránytalanul olcsón adják a gazdák, annak az oka az, hogy még igen sok tavalyi bor van a termelőknél. Budapesről a szüret alatt több borkereskedő jött Paksra és több ezer hektoliter czefrét vásároltak, de kartellt kötöttek az ottani kereskedőkkel és drágábban nem vettek 14 koronánál. A szegény nép, melynek a szőlőtermés képezi fő kereseti forrását, kénytelen volt eladni termését, amennyiért vették, mert ha bornak szüri le, csak később jut pénzéhez, mire pedig már is égető szűksége van. Hogy ez jövőre ne történjék meg, mozgalom indult meg a gazdák körében hitelszövetkezet létesítésére, mely a termés arányában kölcsön ad a termelőnek pénzt, hogy így ne legyen kitéve a kereskedők kénye-kedvének. Igen sajnálatos jelenség az, hogy a gazdák csak a kényszerítő hatás alatt fognak hozzá a szervezkedéshez. Pedig ideje volna már, hogy a közvetítő kereskedelmet lerázzák magukról.

**Keresztény szövetkezetek kongresszusa.** Október 21-én tartották meg a katholtkus nagygyűléssel kapcsolatban. Részt vettek benne a keresztény fogyasztási szövetkezetek vezetői, az arisztokráciának azon tagjai, a kik tulajdonképpen a mozgalomnak vezetői. A bevezető Zichy Aladár gróf, a mozgalomnak vezére mondotta el, serkentvén hallgatóit arra, hogy minél több szövetkezetet alakítsanak. Ajánlotta, hogy a központtal minél szorosabban tartsák fenn az érintkezést. Vildfeuer igazgató beszédjében szintén erre helyezett nagy súlyt, vázolta az ellenőri intézmény fejlesztésének szükségességét, a pontos könyvvizetés fontosságát. Utalt arra, hogy minden szövetkezetnek kötelessége legalább egy üzletrészt jegyezni. Mint a szövetkezetekre nézve igen fontos újítást, kell kiemelniük a vasúti fuvarlevelek rendszeres felülvizsgálatát, melynek segítségével a szövetkezetek jelentékeny és felesleges kiadásoktól lesznek megóva. Szentiványi bodajki plébános kiemelte, hogy Magyarország csak akkor lesz a magyaroké, ha magunk vesszük kezünkbe a kereskedést. Arra, hogy ezt eredményesen tehessek a szövetkezetek, szükséges egy jól vezetett központ; de a központ csak akkor virágozhatik, ha a szövetkezetek bizalommal fordulnak hozzá és lehetőleg nála teszik meg-

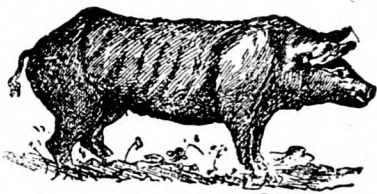
rendeléseiket. Szerinte, a ki nem vásárol a központnál az hűtelen éppen azért, a mit lehet, mindent a központnál kell beszerezni. Sokat panaszkodtak egyébiránt az üzletvezetőkre, a miben a mi tapasztalatunk szerint is nagyon igazuk volt. Siposs Géza árokszállási plébános azt ajánlotta, hogy üzletvezetőket csak a központ tudtával szerződtesse; s a kaucziót is a központba tegyék le. Elfogadták egyébiránt azt az indítványt is, hogy az üzletvezetők kiképzésére tanfolyamokat kell létesíteni. Záróbeszédében Zichy Aladár gróf kiemelte, hogy a szövetkezés a leghatalmasabb eszköz a gazdasági megerősödéshez, a keresztény szövetkezet pedig a keresztény Magyarország helyreállításának egyik jelentékeny tényezője.

### Miért szomorú?



- Miért vagy olyan szomorú?
- Rossz hírt hallottam a feleségemről.
- No, kiadják a rablók?
- Sajnos, kiadják. Visszaküldik az asszonyt huszezer koronáért. Honnan teremtek most annyi pénzt?

Szíves figyelmébe ajánljuk az igen tisztelt közönségnek a somogyiszilli **Szent István gyógyszerár** kitérő hatású készítményeit és pedig:

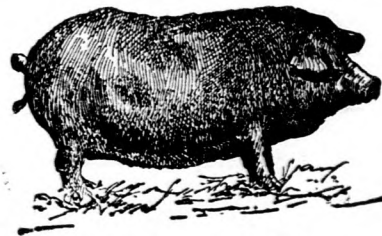


Disznópor használata előtt.

**KÖSZVÉNY-BALZSAMOT** izom, csúsz és mindennemű esontfájdalmak ellen. Ára egy nagyobb üvegnek 2 kor. 50 fillér, kisebb 1 kor. 50 fillér. **LYSOL-SALICYLT** viszketegség és mindennemű bőrbajok ellen. Ára egy tégelynek 3 korona. — **HAJERŐSÍTŐ** hajhullás ellen. Ára egy üvegnek 3 kor. 80 fillér és 2 kor. 50 fillér. — Ezen szerek kitérő hatásáról számtalan elismerő és hálaanyagokat tanuskodik.

10 kiló megrendelésénél 1 kiló ingyen s az egész küldemény bérmentve!...

Megrendelések **SENT ISTVÁN GYÓGYSZERTÁR SOMOGY-SZILL** küldendők.



Disznópor használata után.

## sertésvész elleni óv- és hizlalóport,

mely rendszeres adagolás mellett nemcsak megakadályozza a sertések különböző betegségeinek fellépését, nagy mértékben fokozza az étvágyat s ennek révén a hizlalást meglepő mértékben elősegíti; hanem kellő időben alkalmazva, az úgynevezett sertésvészt is sikeresen gyógyítja. 1 kilogramm ára 1 korona 90 fillér. Ha egész küszégek részére történik megrendelés, ennek arányában 20-30 százalékos engedmény nyújtatik.

## • TÖRVÉNYKEZÉS •

**Az uzorás gyilkosai.** Máramaros-Szigeten öt napig tárgyalta az esküdtbiróság az év tavaszán meggyilkolt visó-oroszi földbirtokos, *Pollák Artur* gyilkosainak bűnügyét. *Pap Dániel*, *Bodnár István* és *Bodnár Mihály* visó-oroszi földművesek voltak a gyilkosok, kik a gyilkosság elkövetése után azonnal jelentkeztek a máramaros-szigeti törvényszék vizsgálóbírája előtt és töredelmes vallomást tettek.

— Meg kellett ölnünk az uzorást, nehogy elpusztítsa a falut, mint a hogy minket elpusztított, mondta *Pap Dániel* a fővádlott, egy ötvenkét éves szolid kinézésű paraszt.

Hónapok óta a vizsgálati fogságban a vádlottak egyebet sem tettek, csak imádkoztak, sőt a tárgyalást vezető törvényszéki bíró kérdésére, hogy a fővádlott bánja-e tettét, azt felelte:

— Nem bánom, újra elkövetném, annak meg kellett történni a közjóért.

A tanúk sokasága megdöbbentő példákkal bizonyította, hogy a meggyilkolt *Pollák Artur* tizenhárom gyermekből álló családjával mint gyarapodott uzorából, földönfutóvá tevén sok parasztagdát. A tárgyaláson rendkívül nagy közönség gyűlt össze. A vádhatóságot *Jákó S.* alügyész képviselte, a fővádlott védője *Szegedy Gyula* ügyvéd, kamarai elnök volt aki nagyhatású beszédet mondott. A másik két vádlottat *Kökényesdy dr.* és *Mór Aurél dr.* képviselte. A tanuvallomások annyira kedveztek *Pap Dániel* fővádlottnak és két társának és annyira kedvezőtlenek voltak a meggyilkolt *Pollák Artur*ra, hogy *Szegedy* védőügyvéd remek beszéde után a közönség sorai-ban nem egy könyes szemet lehetett látni. Az esküdtek közül hétnél több, hosszas tanácskozás után a három gyilkossággal vádoltra kimondta a *nem bűnös-t* s a törvényszék e verdikt alapján *fölmentette* s azonnal szabadlábra helyezte a vádlottakat. A vádlottak térdre borulva imádkozni kezdtek a tárgyaló teremben. Az ítélet kimondását a városban igen jól és megnyugvással fogadták.

### Megint a végrehajtóról.

*Inas:* Méltóságos uram! A Csinos csikó megharapta az adóvégrehajtó ur lábát...

*Báró:* Gyorsan! Eczetes vízzel mosd ki a csikó száját.

### A jó dohány.

*Öreg:* No, jó a dohányod, öcsese?

*Pista:* Jóóó biz e! Ekkicsünt ugyan nehezen gyullad meg, de ha már meggyulladt, hát mingyá elalszik.

## • MI UJSÁG? •

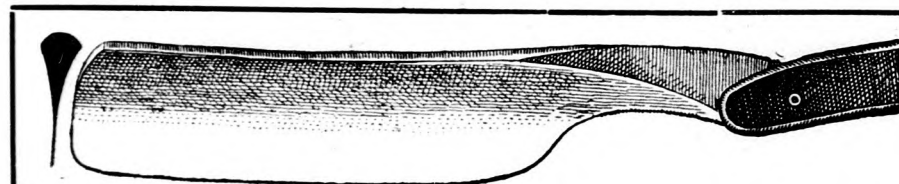
**Halottak napja.** Holnap lesz a megemlékezés napja, mikor az emberek elhalt kedveseikre gondolnak és azok emlékezetére áldoznak. Az égő mécsek milliói gyulnak ki a temetőekben és ragyognak, miként az égi csillagok. Ragyognak a szeretteink emlékezetére és annak tanuságára, hogy az ember nemesen érző teremtménye Istennek. Halottak: pihenjeteek csendesen! Élők tiszteljeteek az elhunytak emlékeit lényetekhez méltóan.

**Három új magyar szent.** X. Pius pápa most végzett első ízben szenttéavatást és ez alkalommal három magyar vértanu papot nyilvánított szentté: *Kőrösy Márk* esztergomi kanonokot és *Pongrácz István* s *Grodeczky* Menyhért jezsuita atyákat. A katolikus egyház e legújabb három szentje 1619-ben szenvedett vértanu-halált Kassán, ahol kivégezték őket. Kilencz évvel a haláluk után, 1628-ban *Pázmány Péter VIII.* Orbán pápához fordult, hogy engedje meg a magyar vértanuk hivatalos és nyilvános tiszteletét, mint szentekét. Orbán pápa elrendelte a szenttéavatáshoz szükséges per megindítását s az eljárás csakugyan meg is indult, de csak napjainkban ért véget, mert tudvalevően a kanonizációt megelőző per az egyházi szokások szerint nagyon hosszan elhúzódik. *Szeziovszky* hercegprimás meg is sürgette annak idején az eljárás befejezését, *Vaszary* Kolos biboros hercegprimás pedig 1896-ban kérte a döntő ítélet kimondását. Az utolsó tárgyalást ez év június 16-án tartották meg s ekkor kimondták a három magyar vértanu szent voltát. Az ítéletet azonban XIII. Leó pápa már nem erősíthette meg s így a végleges szentesítést X. Pius pápa végezte, akinek ez volt az első szenttéavatása.

**Az alagut 50 éves.** Most vasárnap volt félszázada, hogy a budai alagut áttörését befejezték s szinte különös, hogy — meg sem jubiláltak. Pedig nálunk miundent megjubilálnak. Igaz ugyan, hogy a forgalomnak csak 1856 tavaszán adták át s így az ünneppel várhatunk még három esztendeig.

**Bűnhődés Bilekért.** A legfelsőbb katonai törvényszék *Grünzweig* ezredest, aki a bileki gyilkos katonai menetelést vezette, két évi fogságra ítélte. *Grünzweig* ezredest egyben megfosztotta rangjától és a legfelsőbb katonai törvényszék nemesak nyugdíjigényét vonta meg, hanem kegy- és ellátási díjat sem kaphat.

**A román király beteg.** A román király gyöngélkedik. A kiadott orvosi jelentés szerint állapota már kielégítőbb, azonban néhány napig pihennie kell a királynak.



### Ujdonság borotvákban!

Mel, ek nagy feltűnést keltenek kitűnő minőségük és olcsó áraik folytán. Elismeri és bizonyítja sok számos köszönőlevél is. — Minden meg nem felelő ki lesz cserélve és így minden kockázattal ki van zárva és a siker biztos. Tessék egy próbamegrendelést tenni. A borotvák árai: »Angol« borotva darabja 1 frt 20 kr., Transzvali borotva darabja 1 frt 50 kr., »Páratlan« borotva darabja 2 frt 50 kr. **Csinos borotvatartó ingyen.**

**Megrendelési czim: WINKLER és GRAUER, Első magyar borotva szétküldési telep Kőbánya 48.**

**A hercegprimás körlevele.** *Vaszary* Kolos bibornok hercegprimás mult héten adta ki a XVIII. és XIX-ik számú körlevelét. Első helyen közli X. Pius pápa encziklikáját teljes egészében, azután felhívja egyházmegyéjének papságát és hiveit, hogy a Boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatási dogmája kihirdetésének 50 éves fordulóját ünnepélyesen üljék meg s azért a december 8-diki ünnepen s a következő vasárnapon ünnepélyes szent miséket rendel. Rendeli, hogy ünnepélyes szentbeszédekben emlékezzenek meg a dogmáról. Majd a kongregáczióknak július 8-áról keltezett azon fontos határozatát közli, hogy a halálveszedelem esetén a házassági akadályok alól a plébánosok is dispensálhatnak, hogy így a gyermekek törvényesíthessenek. Közli továbbá Radics Jenőnek az Iparművészeti Múzeum igazgatójának felhívását, hogy a templomok régi művészi egyházi készleteit küldjék be az *Iparművészeti Múzeumba* kiállítás végett. Végül személyi hírek és pályázatok fejezik be a körlevelet.

**A szegedi tüntetés áldozata.** *Krausz* János iparos, ki az október 6-iki tüntetéskor lösebet kapott, a kórházban meghalt. Özvegye és 17 éves leánya gyászolja. A főkapitány a halálesetről értesítette az ügyészséget és az állomási parancsnokságot.

**Vége a vasuti összeütközésnek.** Velenczéből jelentik, hogy ott kísérleteztek a Castel Franco-Fanzolo vasuti vonalon a Beer-féle rendszerű vasutösszeütközések meggátolására szolgáló önműködő szerkezettel. Jelen voltak az olasz hatóságok, Franciaország és az Egyesült-Államok konzuljai, valamint Ausztria-Magyarország és Oroszország képviselői. A kísérlet tökéletesen sikerült.

**Gyujtogató banda.** Hónapok óta veszedelmes gyujtogató és betörő banda tartja rettegésben Rákoskeresztur és Isaszeg lakosait. A két községben egymást érik a betörések és gyujtogatások. A banda vakmerőségét jellemzi, hogy előre bejelentik gaztettüket. Még pedig eredeti formában. A kiszemelt ház falára piros festékkel felírják: „*Eljövünk rabolni és azután felgyujtjuk ezt a házat.*“ Legutóbb özv. Turesányi Jánosné házára irták fel a vészes bejelentést. A megriadt asszony bejelentette az esetet a csendőrségnek, a honnan egy csendőrt rendeltek ki Turesányiné házához. Ennek daczára mult héten mégis betörték a házába, kifosztották a tyukólat, elhordtak az udvarról minden értékes holmit s beváltották a másik fenyegetésüket is. Felgyujtották a házat. A csendőrség most széleskörű intézkedéseket tett, hogy a rendkívül veszedelmes bandát ártalmatlanná tegye.

**A csodagyermek a német császár előtt.** Berlinben a német császárné születésnapja alkalmából

rendezett udvari hangversenyen közreműködött *Vecsey* Ferencz tizesztendő magyar hegedűművész is, *Hubay* Jenő tanítványa, a ki a minapi hangversenyén lázba ejtette a berlini közönséget. A császári pár és a hercegek rendkívül kitüntették a kis művészt. *Vecsey* kezét csókolta a császárnénak és minden zavar nélkül válaszolt a hozzá intézett kérdésekre.

**Kigyuladt vonat.** A Debreczenből Szatmárra jövő személyvonat egyik harmadosztályu kocsija Érmihályfalva közelében a surlódástól meggyult s a padozat, majd a koci falazata is tüzet fogott. A szakaszban nagy rémület támadt, mire a vonatot nyílt pályán megállították s a tüzet hamarosan eloltották.

**A héber tudomány Tokajban.** A tokaji zsidóiskolában az elemi osztályokba járó gyermekeket négy orthodox tanító tanítja a vallásra. Ezek az érdekes hittanítók azt a furcsa dolgot is elkövetik, hogy a bibliát nemcsak németül adják elő, de a bibliát német szöveggel magoltatják. Mikor pedig arról van szó, hogy héberből fordítsák, akkor németre fordítatják, a mi kész ostobaság. Nagy ostobaság pedig azért, mert az iskolás gyermekek teljesen magyarok s a német nyelvhez alig konyitanak. Igazán ideje volna, ha a hitközség intelligensebb tagjai végrevalahára véget vetnének ennek a magyarultalanságnak s a növendékek kinzásának. Hát hogy az ördögbe tudjon a magyar gyerek héberből németre fordítani? És mi köze a német nyelvnek a zsidó valláshoz?

**A tartalékos tisztek mozgalma.** A budapesti polgárok, a kik tartalékos tisztek, mult vasárnap gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy mozgalmat indítanak abból a célból, hogy a november 4-iki ellenőrzési szemlén a tartalékos tisztek mind „jelen!”-nel jelentkezzenek. A gyűlésen fölhívást szerkesztettek, melyben erőteljes hangon nyilatkoznak a magyar nyelv jogai mellett és azt remélik, hogy az összes tartalékos tisztek „jelen!”-nel fognak jelentkezni.

**Szabadkőművesek vándorgyűlése.** Mult héten tartották Nagyváradon az ország szabadkőművesei első vándorgyűlésüket. Letárgyalták a tárgysorozatba felvett ügyek három első pontját. Elhatározták, hogy mozgalmat indítanak a reakció ellen, kimondották az összes iskolák államosításának a szűkségességét és az iszákosság ellen is mozgalmat indítanak. Este nyolcz órakor vacsora volt. A gyűlésen mintegy kétszázan jelentek meg az összes magyarországi páholyok képviselőiben. Képviselve vannak a Pozsonyban székelő bécsi páholyok is.

**A reformáció emlékezete.** A budai ref. templomban mult vasárnap volt a reformáció első emlék-ünnep, a melyet a Bethánia-egyesület rendezett. Az ünnepen a fővárosi reformátusok színe-java jelent meg. A gyülekezet éneke után Haypál Benő budai

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előirt 0% mellett. Fevilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tag. k és nem tagoknak.

☐ Azonnali készpénz- ☐  
▼ elszámolás. ▼

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ  
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.  
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: ▼  
Husnemüket, füstölt  
ust, vadakat, szárnyase-  
kat — élő és leölt állapot-  
ban, tojást, vaját, halat,  
burgonyát, káposztát, zöld-  
ségféléket, gyümölcsöt stb

református lelkész mondott szép beszédet. Ezután „A gályarabok” ezimü régi egyházi éneket adta elő Kovács Lajos vallástanár. Majd Szabó Aladár theologiai tanár tartott igen érdekes értekezést a *belső misszió áldásai* czimen. Végül egyházi énekek következtek, melyeket Tóth József, Hellesheimer Fülöp, Szendrei Gyula és Rigó József theologusok adtak elő. Az ünnepet a gyülekezet éneke fejezte be.

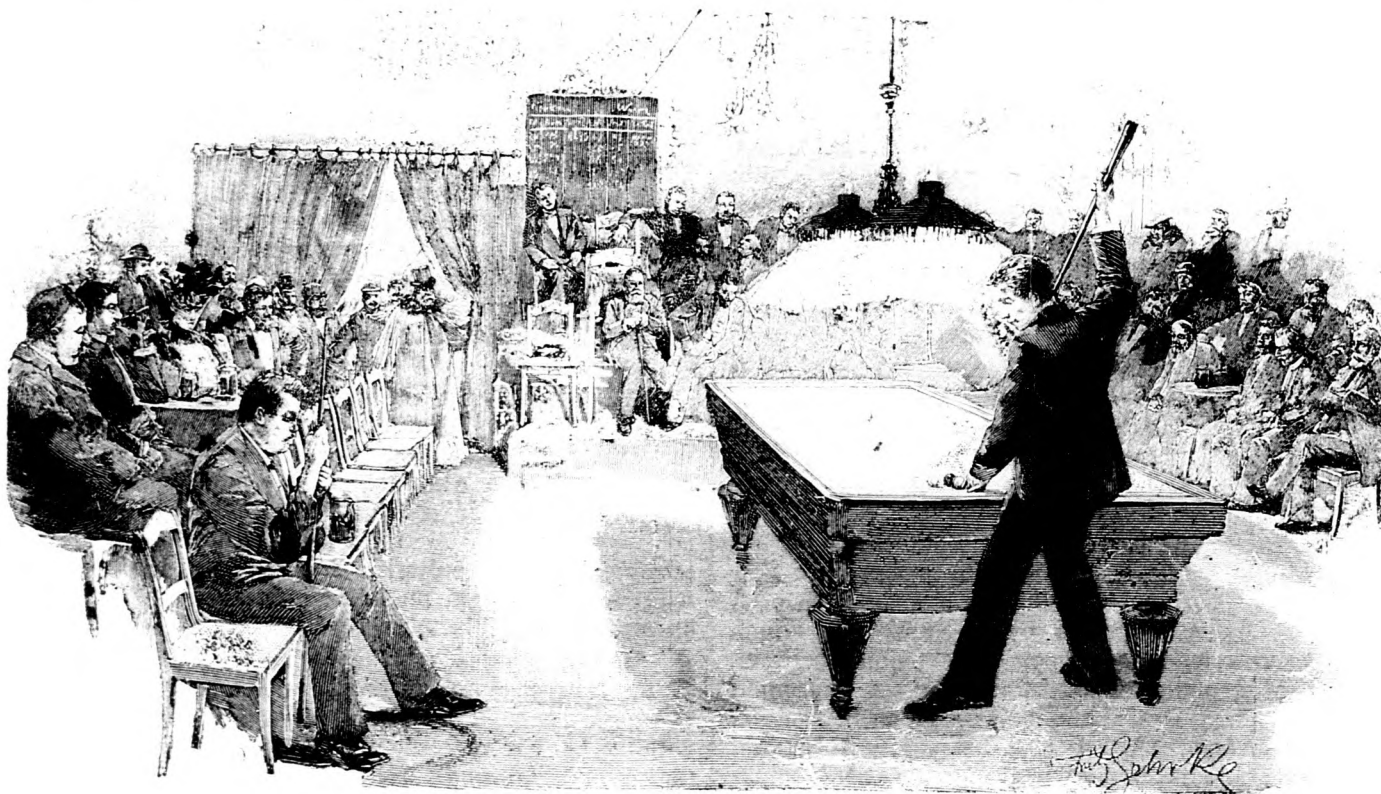
**Aki a belgrádi gyilkosságot megjósolta.** Érdekes dolgot mond el egy előkelő orosz lap a szerb királyi pár meggyilkolása alkalmából egy szerb parasztról, aki csodálatos sejtéssel — belelátva a jövőbe — megjósolta a királyi pár meggyilkolását s több nagyobb eseményt előre jelzett. 1868-ban egy szerb falu lakóit különös ese-

## GAZDASÁGI DOLGOK

### A libáról általában.

Azt hiszem, nem lesz felesleges dolog a libáról és a libatenyésztésről legalább főbb vonásaiban megemlékeznünk.

Eltéktve a parasztlibától, melyet hazánkban ugyanis egész nyájában tenyésztének, gazdasági szempontból különösen négy libafaj van, mely kiválóan megfelel a tenyésztő céljainak.



Biliárdművész.

mény tartotta izgalomban. Egy paraszt, zilált arczezal szaladgált az utcákon s toroka szakadtából kiabálta: — Megölik a herceget! — Nemsokára azután meg is gyilkolták Obrenovics Mihályt. A parasztot Belgrádba vitték, ahol tollba mondotta látományait: — „Látok egy herceget, aki király lesz, de rosszul fogja kormányozni az országot, nőül vesz egy asszonyt, aki szerencsétlenséget hoz rá (Milán); látom a fiát is, aki még gyermekkorában kerül trónra, őt is meg fogják gyilkolni feleségével együtt (Sándor és Draga). Utána egy más dinasztia következik, de ő is erőszakos halállal fog kimulni (Péter!) Azután idegenek jönnek az országba, akik csapást hoznak a népre, az élők irigyelni fogják a holtakat, oly nagy lesz a sanyarúság, amikor egy hős fog kiemelkedni a népből s elűzi az idegeneket s az ország ismét boldog lesz.”

### Családi élet.

A.: Mondják, Halász veri a feleségét.  
B.: Igen, önvédelemből.

E négy fajnak minden tekintetben legkiválóbbika az emdeni liba, melyet méltán neveznek óriás libának. Sulya eléri a 14 kilogrammot is, magassága pedig 90 centiméter is lehet. Színe tiszta fehér. Európa nagy részében tenyésztik. A keleti Frizföldön óriási csapatokban él.

A tuluzi liba sulyra és nagyságra nézve, megközelíti az emdenit. Tollazata szürke. Teste tömött. Nagy tojózacskója majdnem érinti a földet.

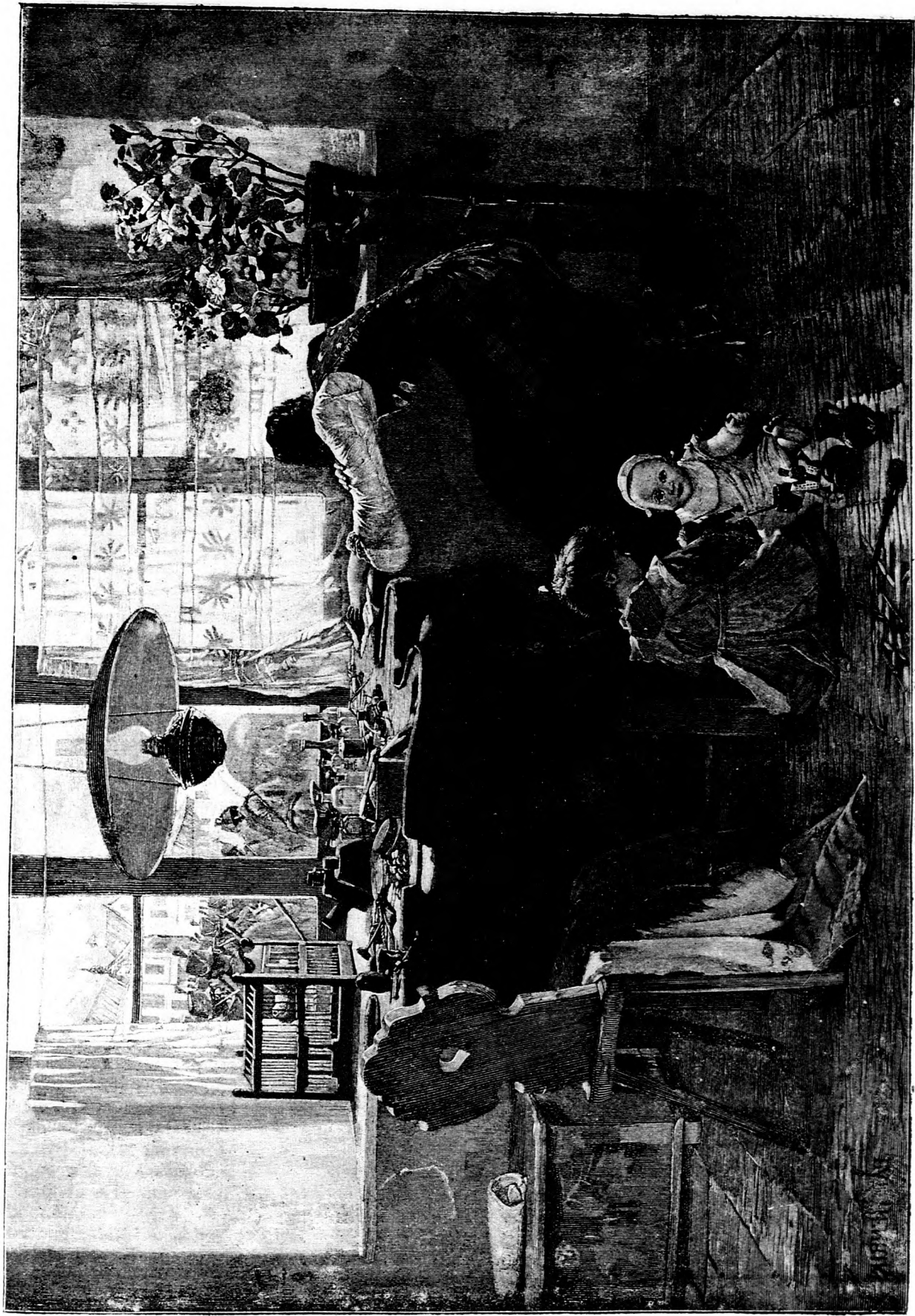
A pomerániai liba fehér, szürke vagy fehérszürke, avagy tarka.

Az olasz liba nagyon hasonlít a pomerániaihoz.

A két utóbbi faj ugy sulyra, mint nagyságra messze mögötte marad a két előbbinek.

Tojástermelésben az olasz valamennyit fölülmulja. Évenként 40—70 darab tojást tojik. Egy-egy tojás sulya 160—240 gramm.

A többi libafajok, mint a tarka-barka egyiptomi, a khinai, az észak-európai Bernicki-liba, meg a kanadai vadliba és mások, kis testűek, gazdasági értékük felette csekély.



Halottak napján.

Most, midőn minden talpalatnyi földet mivélésre használunk, nagyon redukálódott a libatenyésztes. Közép-Európában azért még mindig meglehetősen nagy. Oly régóta tenyésztik már ezen állatot és oly régóta meg van szelidítve, hogy fogalmunk sincs, mikorra eshetik ősanjának a vadlibának a szelidítési ideje. Nagyon hasznos és kevéssel beérő állat.

igen kedvesek. Első napon nem esznek. Azután kölespépet, kenyérmorzsát, vágott tojást és felvágott, finom zöldséget kapnak. Később főtt sárgarépát s egyéb növényi táplálékot. Az első héten nagyon érzékenyek a harmat iránt. A második héten már bátran járkálhatnak anyjukkal. A vízbe csak négy hét múlva eresztethők. 6—7 hét múlva már felveszik rendes tollazatukat. Félév múlva már annyira fejlődtek, hogy alig különböztethetők meg az öregektől. L.



Testvérharcz.

Elég, ha naponkint egy kis pépet és kevés magot kapnak, órákig el-ellegelnek a kertben, meg a mezőkön és még ha egy kis vízmedenceze, vagy valami patakocska áll rendelkezésükre, akkor tökéletesen ki vannak elégítve. A tojásrakás január hó végén vagy februárban, legkésőbb márczius hó elején kezdődik. Ha már 10—20 tojást tojott, elkezdődik a keltés, 10—14 tojást rakunk alája, melyeket nagy gondnal letakar és 28—30 nap múlva már kikelti. A halványárga tollazatu és narancsszinü csőrü állatkák

köröskörül hegyesen fogazottak. Levélvalla zárt. Fürtjei középnagy vagy nagy, vállas, közép-tömött; a nagy fürtök rendszeren jóval tömöttebbek, mint a kisebb fürt; a fürt nyele elég hosszú és kissé törékeny.

Bogyói nagyok vagy legalább is középnagyok, hosszukás tojásdadok; néha egyenetlen fejlődésűek, zöldessárgák és jó beérés mellett a naps oldalon rozsdafoltosak. A bogyók vastaghéjuak, húsosak és meleg fekvés mellett, valamint rövidre metszve,

### Fehér kecskecsesü szőlő.

Alig van hazánkban még egy oly csemege szőlőfajta, amely annyira el lenne terjedve, különösen az Alföldön, mint a »Fehér kecskecsesü«. Talán nincs oly házi vagy tanyai kert, amelyben a lugasban ezen fajtát fel nem téllábatnók. Ha pedig a télen, tavasz felé a nagyobb alföldi városok piaczaín körütekintünk, ott az eladásra hozott téli szőlők legnagyobb része ezen fajtából kerül ki. Eredete ismeretlen; Pulliat úgy véli, hogy Ausztriából vagy Magyarországból származik. Tény az, hogy hazánkban és a Balkán-félsziget országában van leginkább elterjedve. A legnagyobb valószínűség szerint hozzánk a törökök hozták be és valószínűleg innét nyerte »Török mazsola« elnevezését is, amely név alatt iktatta be úgy Schams, mint dr. Encz is az országos szőlőiskolában a katalógusba és ezen név alatt került az évtizedeken át forgalomba.

Tökéje erős, vagy igen erős; venyigéi erősek, hosszú izületiek, egyenetlen irányuak az egyes rügök között és barnáspirosak, rozsdás-szinü pettyekkel. Hajtásvégei violaszinbe hajló pirosak és fehér szőrrel gyéren mezeltek.

Levelei középnagyok, finom vékonyak, ötkarélyosak mély bevágással és alul esupaszkok;

középérésűek; ellenben kevésbé meleg fekvésekben és lugasban hosszúra metszve későbbben érők. Igen tartós téli szőlőt szolgáltat.

Elég jól terem a 2—3 szemes csapos mivelés mellett is; de nagy terméseket csakis hosszú, lugas-mivelés mellett ad. Égaljunk és fekvésünk szerint messzük tehát tőkét, ha teljesen érett szőlőt akarunk róla szedni; mert sok és éretlenebb fürtöket kapnánk róla egyébként a hosszú művelés után.

Venyigéje e fajtának nagyon könnyen beszerezhető minden szőlőiskolában; melegebb vidékeken mint téli és kései export-szőlőnek termesztését kert- és szőlőbirtokosainknak melegen ajánlhatjuk.

### Fagyott burgonya és répa értékesítése.

Pár hét választ ugyan el még attól az időtől, mikor a fagy váratlanul is beköszönhet és a mezőn érheti burgonya és répatermésünket, még sem árt, ha már most tudjuk, hogy miként lehet legalább a nyelét megmenteni az elveszhető fejszének. Gondoljuk csak meg, mekkora kárt okozott a tavaly váratlanul beköszöntött fagy, amikor egymást érték a kérdések azt illetően, hogy miként lehetne a megfagyott burgonyát, répát értékesíteni.

Tavaly Németország több gazdaságában a megfagyott burgonyát vermekbe taposták, jól eldarabolva és pelyvával rétegezve és hogy az így kapott savanyu takarmányt a szarvasmarhák jóízűen elfogyasztották és megfelelően értékesítették. A vermet 1 méter mélyre készítették és amikor teletaposva voltak,  $\frac{3}{1}$ —1 méter földréteget raktak fel fedélalakra. A földrakás körül árkot készítették az esővíz és hólé elvezetésére és a lesüppedt földtakaró egyenetlenségeit, repedéseit mindig gondosan bedöngölték, kiigazították. Egy gazdaságban 7500 mázsa fagyott burgonyát raktak el a leirt módon. A besavanyított fagyott burgonyatakarmány összetétele következő:

víz	50·25%
zsir	0·18 „
fehérje — protein	1·52 „
légenymentes anyag	30·67 „
nyersrost	2·41 „
hamu	14·97 „

A megfagyott burgonya módjára a megfajott répát is verembe lehet taposni felaprózva és szecskával rétegenként keverve. Az így megsavanyodó takarmány bizonyára nagy segítség lesz és részben pótolni fogja a hiányzó nyers répát, legalább az igás- és hizóokrónél.

### A burgonyavészről.

A burgonyavész (Phytophthora infestans) igen gyakori betegsége a burgonyának s sokszor az egész burgonyatermést képes veszélyeztetni, a mi óráiási károkat okoz különösen azon vidékeken, a hol ez a népnek fő táplálékát és fő jövedelmi forrását képezi. A zöld burgonyabokor levelein július elején, augusztusban barna foltok jelentkeznek, a melyek vagy a levél szélétől vagy annak hegyétől befelé terjednek s különösen jellemző reá s más betegségektől megkülönbözteti, hogy a barna foltok széle világosabb penészszerű szegélylyel bír. Némelykor nem terjed gyorsan, csak a levelek egy részét teszi tönkre, s legfeljebb siettetni a lombzat elhalását s hátráltatja a gumók normális és rendes fejlődését; azonban

kifejlődésére alkalmas különösen nedves meleg időben gyorsan terjed s a lombzat teljes és gyors elpusztulását eredményezi, úgy, hogy a gumók fejlődése fennakad. Még jelentékenyebb károkat okoz akkor, ha esős időjárás alkalmával a gomba konidiai a gumókra is eljutnak s ezeket is még benn a talajban megrontják. Teljesen sikeresen még nem tudunk ellene védekezni, igen ajánlatos azonban a vésznek leginkább ellenálló burgonyafélések termesztése s a vész iránt nagyon fogékony féléseknek a természetből való kirekesztése. Korai étkezési burgonyafajtáink nagyon érzékenyek iránta, miért is ezek termesztésénél igen óvatosnak kell lenni, nehogy terjesztői legyenek ezen káros betegségnek. Nedves talajokon ne termesszünk burgonyát, mert ilyen helyeken a gumók inficiálása sokkal valószínűbb. Végül ajánlható a burgonya rendszeres permetezés 3%-os bordói lével, a mely 100 l. víz, 3 kg. rézgálicz és 2 kg. ég. mészkeverékből áll. A permetezéssel a betegség jelentkezéséig nem kell várni, hanem a mikor már a bokor eléggé kifejlődött, végre kell az első permetezést hajtani. Leghatásosabb a háromszori permetezés június-július és augusztus közepén.

### Most jelent meg!

»Góbéságok« kaczagtató székely históriák és elbeszélések. Második kiadás (hatezer példányban). A »Független Ujság« olvasói kedvezményes árban postaköltséggel együtt 1 kor. 20 fillérért rendelhetik meg. A pénzt utalványon czélszerű küldeni a következő címre: Péterfy Tamás, Budapest., IX., Köztelek.

**„AGRARIA“** magyar gépforgalmi részvény-társaság

**a szab. osztr.-magyar államvasut-társaság**

resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége.



**!! Mezőgazdák különös figyelmébe !!**

**!! Egyetemes aczélekék. !!**

Eltörhetetlen tegelyaczélekéfej  
Pánczélcél kormánylémez  
Kapasztott aczélcélcéfej  
Furvédó kerékek  
**Aczel** gerendély

Tiszta aczélanagy saját hamorainkból.

Csak kitemesztott nyeregkerettel  
— biro feligát szállítunk. —



Ekegyártás terén legelsőrangú magyar gyártmány. felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk arjegyzeket mivel ez az összes talajmívelőgépekterjedelmese ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Rovindett levélzím: „Agraria“ Budapest, V., Váci-út 2.  
Sürgönyzím: „Agraria“ Budapest.



## *Virrasszatok és imádkozatok.*

*Az élet bus, az élet szomorú.  
Törishöl készül itt a koszoru.  
Bolyongunk síró pusztaságon át  
Ködben, viharban, mind tovább, tovább.  
Utunkra csak egy csillag ragyog.  
Virrasszatok és imádkozatok!*

*Köröttünk minden rejtélyes, csodás.  
Az élet, a halál, a változás.  
Haragos hullám, rügyező faág,  
Szerelem, gyűlölet, csodák, csodák,  
Mi ezéljük? Miért vannak? mélyen nagy titok!  
Virrasszatok és imádkozatok!*

*Végezzük és még alig kezdtük el.  
A sors vihar, az ember csak pihely.  
Ma fenn vagyunk és holnap odalenn,  
Nem látjuk egymást többé soha sem.  
Vagy láthat az, ki egyszer már halott?  
Virrasszatok és imádkozatok!*

*Az elme véges, Isten végtelen.  
Ő: az erősség, mi: a félelem.  
Nem látunk át rejtelme fátyolán,  
Vagy egykor, túl az életen, talán  
De majd, ha ott kell állanunk, ha ott!  
Virrasszatok és imádkozatok!*

*Endrödi Sándor.*

### **A kétlelkü.**

— Törvényszéki tárgyalás. —  
Irtá: Petrus Jenő.

A díszes és téres törvényszéki tárgyaló teremnek, a közönség számára elkülönített részében, néhány halovány arcú, álmos szemű hírlapíró, ügyvéd és joggyakornokon kívül nagyszámu hallgatóság volt jelen.

A tapasztalt bűnügyekkel foglalkozók a Boszus-féle hitvesgyilkosságról beszélgettek, melynek vég-tárgyalását ma, kilencz órára hirdette a csarnok fekete táblája. Az ifjabb jogászok feszült figyelemmel kísérték az idősebbek halkított hangon folytatott eszmecseréit s a vizsgálat során kiszivárgott adatokból latolgatták a tárgyalás kimenetelét.

A vitatkozók két csoportra váltak. Egyik a büntetés, másik a felmentés mellett foglalt állást. A felmentés mellett nyilatkozók az esküdtek igazmondásáról beszéltek, mely ez esetben nem mondhatja ki a *bűnöst*: míg a régi rend, mely szigoruan a tárgyhoz ragaszkodott, alanyi érzelmekre hallgatni sem mert.

A fényezett fekete ingaóra, aranyozott mutatói a fehér porcellán körleper, a kilenczes és egyes számoktól már tovarezegtek. A magas, szárnyas ajtó felnyiták s az emelvényen álló hosszad, zöld posztóval borított asztalnál helyet foglalt a bíróság. Az elnök közbül, a szavazóbírák jobbján és balján. A jegyző szemben az elnökkel ült le, oldalt a védő, a közvádolóval nézett farkasszemet. Az esküdtek külön elkerített székeken telepedtek meg, a közönséggel szemben.

Az elnök előterjesztése után bevezették a vádlottat.

Szép szálas termetű kékbeli ember jelent meg, utána két egyenruhás őr, feltüzött szuronnyal, fenhagyott sapkával.

— Ez az... ez az... hangzott fel a hallgatóság közül, mint lombsusogás sántaszellőre augusztusi napok estjein.

A vádlott bátran közeledett a részére kijelölt ülőhely felé, miközben vastag, az orrtövön csaknem összefolyó fekete szemöldjei alól, sárgásbarna szemei nyugodtan pillantottak a zöld asztal körül ülők, a hallgatag esküdtek s a fürkésző kíváncsisággal rámeredő, mozgó hallgatóság szemei közé. Tekintete szenttelen, csaknem üresnek látszott. Sugártalan apró, beesett szemeiből, sem megbánás, sem dacz nem tükröződött. A vizsgálati fogságban megnövesztett kurta, deresedni kezdő fekete szakállá, csaknem félig benőtte pergamenszinű beesett arcát. Domboru, magas homlokáról értelem sugárzott szét s daczára, hogy bozontos szemöldei és szakállá oly kinézést kölcsönöztek arcának, mely a pénzes emberben magános uton megfagyasztotta volna a vért: — az a szép homlok, mely az arc felett trónolt, bizalomgerjesztő volt s a tekintet összbenyomását nagyon is szeliddé tette.

Az elnök megszólalt:

— Boszus Mihály!...

A vádlott felemelkedett s pár lépéssel az asztal felé közeledve válaszolt:

— Jelen!

Az általános kérdések után az elnök folytatta:

— Azzal van vádolva, hogy nejét, Buzás Erzsébetet, május harminczadikán reggel meggyilkolta. Adja elő, hogy történt ez.

A vádlottnak egy arcizma se rándult meg e borzasztó vádra. Nyugodt, férfiasan esengő hangon válaszolt:

— Sokáig zaklatott a vizsgáló bíró ur...

Az elnök e kijelentésért rendre utasítja. A vádlott kezével legyint és folytatja:

— De mikor elkezdtem, mindig megzavart. Félbeszakította a beszédemet. Azután láttam, hogy kivel van dolgom, — nem mondtam el neki. Nem pedig azért, mert nem néztem ki belőle, hogy megértett volna, vagy hogy ehhez csak akarata is lenne. Még azt sem akarta elhinni, nem öltem soha életemben akarattal még egy legyeeskét sem...

Az elnök türelmetlen hangon szakította félbe:

— Csak a tárgyra, a dologra! Hogy történt?

A vádlott rendíthetetlen nyugalommal folytatta:

A vizsgáló bíró ur is ezt kérdezte s mihelyest hozzá kezdtem, hogy elmondom: — elvezettetett...

Az elnök idegesen szólt:

— Beszéljen!

A vádlott csak a parancsot hallotta s erre válaszolva folytatta:

— A vizsgálóbíró urnak nem mondhattam el. De itt elmondom.

S ezzel oly pillantást vetett a törvényszék tagjaira, az esküdtekre, a vádlóra, a védőre s kissé oldalra fordulva a hallgatóságra, amely azt látszott mondani:

Mert köztetek tán akad egy, aki megért. Nem mondja rá, hogy nem igaz. Hazugság! — és ez elég lesz nekem. Jól fog esni, ha csak egy lesz is, aki elhiszi... mert én életemben sohasem tudtam megtanulni a hazugságot...

Azután elkezdte:

— Nem vagyok ügyvéd. Nem tudom magamat másképpen kifejezni, csak úgy ahogy érzek...

— Ugy beszéljen ahogy tud.

— Igenis Nagyságos elnök ur! A nevem Boszus Mihály. Ezt mindenki tudja, aki ismer. De azt nem tudja senki, hogy én — daczára, hogy csak magamat látnak — nem egyedül magam vagyok itt. Velem van Boszus Miska is... a Misi...

A komoly bírák összenéztek. A hallgatóság között olyan hang kelt szárnyra, mint a rezgőnyárfalevelei közt, ha azt gyenge fuvalom érinti nyáron.

— Ki ez a Misi? Hol van?... (Folyt. köv.)

## Képeinkhez.

**Halottak napján.** Egy szék üresen áll a szobába, hol még hetek előtt boldogság fészkelte. A két kis gyerek játszik egykedvű örömmel, mert hiszen nem tudják, hogy ma halottak napja van. Csak az édes anya viraszt. Leborul és zokog. Ma halottak napja van és ez emlékezteti az elvesztett házastársra.

**Testvérharcz.** Egy híres angol tudós, az embert a majomtól származónak mondotta. Szó sincs róla, sokban hasonlítunk a majomhoz. És vannak akik szeretik a majmokat. Eppen ilyen majomszerető uraság szobáját ábrázolja képünk, aki két majmot tartott és emberi ruhában járatta. És a majmok bár testvérek valának, éppen úgy verekedtek — mint az emberek.

**Biliárd művész.** A biliárdnak, vagyis a tekeasztalnak is meg vannak művészei. Érdekes fogadások történnek és sok néző előtt szokott lefolyni a teke-művészek játéka. Képünk egy ilyen érdekes művész versenyt mutat be.

## Képrejtvény.



A megfejtéseket legzélszerűbb levelező-lapon beküldeni. Megfejtési határidő 1903. november hó 8. A „Független Ujság” 42. számában közölt talány megfejtése

Karórágó csikó.

Helyesen fejtették meg: Sass Jolánka, Joó Mariska, Lasztaméry Mariska, Beke Piroska, Molnárné L. Erzsé, Szabó Sándor, ifj. B. Gáspár Ezékiás, Madarász Zsigmond, Molnár János, Ferenczi Sándor, Szita Lajos, Nagy János, Borbély István, Renner Rezső, Darabos Pál, Schwarcz Ignác, Seres Márton, Beke András, Balogh Eleg, Rozsnyay Dénes, József János, Köles Benjámin.

A sorshuzásnál ifj. B. Gáspár Ezékiás (Bardocz) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfy Tamás „Góbéságok” című kötetét küldöttük meg.

## LEVELES-SZEKRÉNY.

**P. J.** urnak Zsombor. Az a czég nem igen szolid. Levélben többet. — **Brüll Lajos** urnak. Forduljon a Magyar Gazdák Vácsáresarnok Ellátó Szövetkezetéhez. Budapest, Központi Vácsáresarnok. A fő, hogy az egyrendű áru különválasztva, osztályozva és jól csomagolva legyen. — **Haragos.** Nincs oka haragudni, mert mi feleltünk annak idején. Tessék a 41. számban a levelesszekrényt elolvasni! Egyébként üdvözlés és béke! — **Lakatos I.** Igaza van. Mi nem politizálunk már. De hiszen arra nincsen is szükség, mert mi elmondjuk mindazt, a mi történik. A tettek legszebben beszélnek! Ebből könnyű aztán elokosodni, egy józanul gondolkozó magyarnak. **Szabó Sándor, Slárku István, Nagy János** ifj., **Benedek Zoltán, Zsigmond Jenő** urnaknak. Sorsjegyeik nem huzattak ki. — **Serres István** urnak. Sorsjegye a legkisebb nyeresémet nyerte. Küldje be *Köcsery Ármán* bankházának (Budapest, Ferencziek tere) ott beváltják. — **G. D. tanító** urnak. Beérkezett két cikke nem közölhető, szakértelme zavaros.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

**RUBINEK GYULA**, országgyűlési képviselő,  
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

## Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1903. október 31-én.

**Gabona.** (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 07:70—08:70 *K. Rossz* 6:15 *K-tól* 6:30 *K-ig. Árpa* 5:45 *K-tól* 5:70 *K-ig.* jobb minőségű 6:— *K-tól* 6:20 *K-ig. Zab* 5:70 *K. Tengeri* 6:40 *K. Liszt* ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	K26:80	26:20	25:30	24:60	24:00	23:50	22:40	20:80	13:00

**Takarmányvásár.** Réti széna 400—550 fillér, mubar 420—520 fillér, zsupszalma 240—260 fillér, alomszalma 230—240 fillér.  
**Sertésvásár.** Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 105—17 fillér, 260—280 kg.-mos 94—98 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 106—104 fillér, szerb 1—110 fillér.

**Marhavásár.** Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 72—78—, középminőségű 63—70—, alárendelt minőségű magyar ökör 52—62—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 50—56:00, magyar tehén középminőségű 54—60:00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 46—, 54:00, szerbiai ökör jobb minőségű 75—77—, kivitel —, középminőségű 68—73—, szerbiai bika 48—72—, szerbia bivaly 34—44.—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élősulyban Élő borju 100—110 K.

## Budapesti központi vásárcsarnok árai.

**Baromfivásár.** Tyuk páronként 2:60—3:20 K, csirke 1:10—1:80 K, kappan hizott — K. — K. Rucza 2:—2:80 K. Lud sovány — K. Pulyka sovány 3:10—4— K.  
**Tojás** alföldi 62—64 K, erdélyi 60—61 K, ládánként. Teatojás 100 drb — K.  
**Tejtermékek.** Teavaj 1:80—2:10, tejföl 70—80 fillér literenként, főzővaj 1:40—1:60 K. tehénturó 10—14 fillér kg.-ként.  
**Zöldség.** Sárgarépa 100 kötés K. 4:60—6:00 1 q — Petrezselyem 100 kötés 00—0:00, 1 q 16—18—, zeller 100 drb 1:00—1:60, karalábé 1—2—, vöröshagyma 100 kötés 00—60 drb 6:00 q 6:00—20—, foghagyma 16—18—, vörösrépa 100 drb. 1:70—1:90, fehérrépa, fejeskáposzta 30:00—34:00—, kelkáposzta 100 drb 4:00—8:00, vöröskáposzta 00—00—, fejessaláta 5:00—1:60, kötött saláta 0:00—0:00, burgonya rózsa 1 q 42:00—1:80, sárga 4—5—.

$\frac{94533.}{I/1-a.}$  szám.

# Fenyő tutajfa eladás.

## (Nagyban.)

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság irodájában

**1903. évi november hó 30-án d. e. 10 órakor**

az 1903—1907. években termelendő és az 1904—1908. években a m. kir. kincstár által a bocskó-lonkai, illetve técső-bustyaházai rakpartokra letutajozandó fenyőhaszonfának az alábbi három csoportban való eladása iránt nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni, s pedig:

### I. A máramarosszigeti erdőigazgatóság kerületében.

**1-ső csoport:** a Margit fűrész bérletével kapcsolatosan a kevelei, rahói, tiszaközi és fehérpataki erdőgondnokságból évi mintegy 50,000 köbméter,

**2-ik csoport:** a Gazdányi fűrészbérletével kapcsolatosan a feketetiszai erdőgondnokságból évi mintegy 20,000 m<sup>3</sup>.

### II. A bustyaházai erdőhivatal kerületében.

**3-ik csoport:** a bustyaházai fűrész bérletével kapcsolatban a németmokrai és bruszturái erdőgondnokságból évi mintegy 30,000 köbméter fenyőfa zonfa eladása iránt.

A három csoport külön-külön értékesítési tárgyat képez, minélfogva egy és ugyanazon ajánlatban csak egy-egy csoport tárgyalható, azaz csak azok az ajánlatok vételnek figyelembe, a melyekben csak egy-egy csoportra tétellett ajánlat.

A kikialtási alapárak az árverési és szerződési feltételekben közölvék; a fűrészre kért fizetendő évi haszonbérek fix haszonbérek s pedig a „Margit” fűrész utáni évi haszonbér 10,000 korona, Gazdányi fűrész utáni évi haszonbér 3000 korona és a bustyaházai fűrész utáni évi haszonbér 7000 korona.

A bánatpénz az 1. csoport után Ötvenezer (50,000), a 2-ik után Huszezer (20,000), a 3-ik után Harminczötezer (35,000) korona; a biztosíték a bánatpénz kétszerese.

Az írásbeli ajánlatokban számokkal és betűkkel világosan kitüntetendő az a százalék, a melyet versenyző az alapárokon felül felajánl.

Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdészeti osztályában, a máramarosszigeti erdőigazgatóságnál és a bustyaházai erdőhivatalnál 1903. évi november hó 2-ától kezdve a hivatalos órák alatt betekinthetők és átvehetők.

Budapest, 1903. évi október hóban.

**M. kir. földmivelésügyi miniszter.**



**CLAYTON & SHUTTLEWORTH**  
BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

**Locomobil és gőzcséplőgép-készletek** 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, „COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra irgyen és bérmentve küldetnek.




**A “Lóhere” védjegyű Thomas-Salak**  
a legjobb és legolesőbb foszforsavtrágya

az összes kalászos, lóhere, takarmány és kapásnövény, kerti vetemény alá, valamint rét és legelő, főleg komló és szőlőkre. Ezen thomassa ak hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel. Csak a “LÓHERE” védjegyű thomassalak származik a csehországi Thomasművekből.

A “Lóhere” védjegy kezeséget nyújt az áru föltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében.

Arajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvitágoztatásokkal készséggel szolgál a Csehországi Thomasművek eladási irodája, Bécs.

Vezérképviselője Magyarországon:  
**László Marcell** BUDAPEST, VI., Terezh-körút 22. sz.

**ÚRL REZSŐ**  
sertésbizományos  
— Budapest —  
József-körút 22—24.



**Sertéseket**  
sovány és hizott állapotban és legmagasabb napi áron értékesít.



Sürgőnyezim: Consum, Budapest. Telefon: 25—02.

**Magyar Élelmiszer-Szállító Részvény-Társaság**  
Budapest, VII. ker., Kerepesi-út 20. szám.

**ÜZLETÁGAK:** \_\_\_\_\_

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzélküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállítmányozásra vonatkozó mindennemű kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást.

Kiviteli osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle elemi cikkek bizományi értékesítését elvállalja. Az árukra előlegeket is folyósít.

Sertésbizományi osztály: A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését.

— Közlelbbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad. —

**KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA**  
photozinkografiai műintézete  
Budapest, VIII., Szentkirályi-n. 13.

**KÉSZIT:** \_\_\_\_\_  
mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

**CLICHÉKET**

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)typia, fametszet stb. útján. Terképek, tervezetek, alaprajzok photolithografialag legszébben, legolesőbban sokszorosítottatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölhetnek.

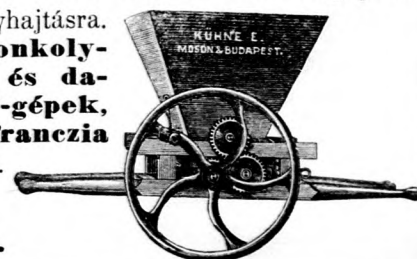


**KÜHNE E.** — hazánk legrégebb — **Mosonban**  
gazdasági gépgyárában

legjobb anyagból és elismert gondos kivitelben kaphatók: **Sack-rendszerű aczélekék, egy- és kétvasú ekék** különféle szerkezetben. **Hengerek, szántóföld- és rétboronák** dus választékban.

Hirneves tolókeres rendszerű „**MOSONI DRILL**” sorvetőgépek. Mindennemű **cséplőgépek** kézi- és járgányhajtásra. **Gabonatisztító- és szelelő-rosták, konkolyválasztók, szecskavágó-, répavágó- és darálógépek. Szőlőzuzó- és bogyzó-gépek, venyigezuzó-gépek, BORSAJTÓK, francia ekék és kapálógépek** szőlőmiveléshez.

Főraktár:  
**BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a.**



— 1902. évi forgalom 28,000 bál. —  
**Felhívjuk**  
**a t. cz. gazdaközönség**  
 figyelmét  
**a budapesti**  
**gyapju-aukceziókra**

melyek minden évben **julius és szeptember**  
 hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

*Gyapjuárverési vállalat*

**HELLER M. S Társa**  
 Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

**Gazdák Biztosító Szövetkezete**

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

**Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége**

Alakult 1900.

erkölcsi támogatásával

Alakult 1900.

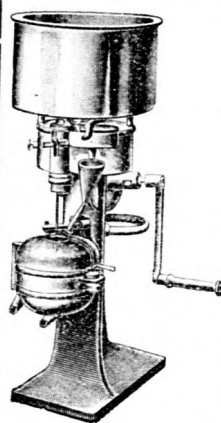
**Biztosítéki alap:**

Kormány hozzájárulásával	400.000.— kor.
Alapítványok	1.208.120.— kor.
Tartalékok	190.400.30 kor.
Összesen	1.858.520.30 kor.
Első évi fölösleg	90.349.— kor.

**Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módzatok szerint.**

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi tiszteletességéből ugy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.



**Geittner és Rausch**

BUDAPEST, Andrassy-ut 8.

Az eredeti

„Melotte“ tejfölözógép

képviselői.

Teljes tejgazdaságok, baromfi-  
 tenyészetek és borpincze be-  
 rendezések.

Árajánlattal szívesen szolgálunk ingyen.

**SZUPERFOSZFÁTOT,**

**Stassfurti kainitot** szavatolt 12,4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal, —

**Stassfurti kálitrágyasót** szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal, —

**Kovasavas-kálit** (dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb —

**Műtrágyaféléket,** azonkívül —

**Rézgáliczot** (98-99%) elismert kitűnő minőségben szállít a —

**„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság**

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.